

**Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
Кафедра музикознавства та культурології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІ культури і мистецтв

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

_____ 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАКТИЧНА ЕТНОЛОГІЯ»**

галузь знань: 03 Гуманітарні науки

спеціальність: 034 Культурологія

освітня програма: «Культурологія» (бакалавр)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІ культури і мистецтв
«29» _____ серпня _____ 2025 р.

Голова _____ Олександр РУДЕНКО

Суми – 2025

Розробники:

Гончаренко О.В. – кандидат мист., ст. викладач кафедри музикознавства та культурології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри музикознавства та культурології

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

доктор мистецтвознавства, професор Ольга ЗАВ'ЯЛОВА

Опис навчальної дисципліни

7-й семестр

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		4-й	4-й
Семестр			
7-й		7-й	
Лекції			
22 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		6 год.	
Самостійна робота			
72 год.		108 год.	
Консультації			
2 год.		2 год.	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Практична етнологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 034 Культурологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки, освітнього рівня підготовки «бакалавр».

Метою дисципліни є формування знань про головні тенденції розвитку етнологічної науки, засвоєння студентами загальних питань теорії етносу, етногенезу та етнічної історії, розуміння ними етнічних процесів, ознайомлення з етнічною картою населення сучасного світу. Серед першорядних завдань курсу – дати студентам панорамне уявлення про культурно-історичні процеси, що відбувалися на теренах України з давніх часів до сьогодення, про формування світогляду українців їхніх мистецьких смаків. Вивчення курсу передбачає засвоєння студентами певного обсягу знань в галузі етнографії та українського традиційного народного мистецтва, ознайомлення з процесом становлення та еволюції жанрів традиційного українського фольклору, специфікою регіональних стилів. Також курс забезпечує обізнаність із матеріалом творів традиційного мистецтва українців, оволодіння методологією та практичними навичками їх фіксації й дослідження.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Практична етнологія» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія»: ЗК 2 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК3 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 6 – цінування різноманітності та мультикультурності; ЗК12 – здатність зберігати й примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії культури та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство; ФК 2 – здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури в українському та міжнародному контекстах; ФК 3 – здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів; ФК 4 – здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (усні, писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо); ФК 5 – здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства; ФК 9 – здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Успішне засвоєння студентом матеріалів навчального курсу «Практична етнологія» вимагає обізнаності із географічними особливостями української території, історичними процесами, етапами формування народного світогляду, розвитку культури й мистецтва на теренах України (у межах шкільної програми). Також передбачається інтеграція знань, умінь і навичок з таких дисциплін освітньо-професійної програми «Культурологія» першого (бакалаврського) рівня: «Культурологія», «Антропологія», «Історія світової культури», «Історія та культура української діаспори», «Історія модерної української культури», «Історико-культурні ресурси України та світу» відповідно до освітньо-наукової програми 034 Культурологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

3. Результати навчання за дисципліною

Курс передбачає узагальнення знань про джерела формування, світоглядні основи, теоретичні концепції становлення й розвитку етносів та їхньої культури; про естетичні засади й тенденції розвитку традиційного народного мистецтва, насамперед українців; забезпечує розуміння його функцій, структури, різновидів, осягнення стильового різноманіття, вивчення термінології та професійного понятійного апарату, а також формує усвідомлення ролі історичних процесів, що позначилися на розвитку української культури, важливого значення, яке споконвіку приділялося творчості й мистецтву у формуванні духовності української нації.

Програмні результати вивчення даної дисципліни згідно з освітнім стандартом передбачають:

ПРН1	Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
ПРН2	аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру
ПРН 5	Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.
ПРН 7	Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.
ПРН 10	розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.
ПРН 14	Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефахівцями.
ПРН 16	Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100 балів	студент досконало знає теоретичний матеріал і мистецькі зразки; відповідає без помилок; вміє застосовувати отримані знання, оперувати понятійно-термінологічним апаратом
82-89	студент на достатньому рівні володіє теоретичним матеріалом, оперує понятійно-термінологічним апаратом; але не завжди переконливо й логічно викладає думку, орієнтується у регіональних мистецьких стилях і техніках.
74-81	студент в цілому володіє теоретичним матеріалом, але недостатньо переконливо оперує понятійно-термінологічним апаратом; недостатньо орієнтується в мистецьких стилях і техніках.
64-73	студент не досконало володіє теоретичним матеріалом та оперує понятійно-термінологічним апаратом; помітні відсутність системності, наполегливості, старанності у вивченні завдань та результативності підготовки.
60-63	студент у цілому обізнаний із теоретичним матеріалом та понятійно-термінологічним апаратом; явні відсутність системності, наполегливості, старанності у вивченні завдань та результативності підготовки
35-59	явна недбалість індивідуальної підготовки, постійне невиконання теоретичних завдань, відсутність самостійної роботи та інтересу до предмету (як до історії, так і до зразків мистецтва), що вивчається.
1-34	системна недбалість індивідуальної підготовки й невиконання теоретичних завдань, відсутність самостійної роботи та інтересу до предмету, що вивчається.

Розподіл балів: денна форма навчання

Поточний контроль															Разом	Загал. сума	
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3		РОЗДІЛ 4		РОЗД.5			РОЗД.5		РЗД.7			
T1.1	T1.2	T1.3	T 2.1	T 2.2	T 3.1	T 3.2	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.1	T 5.1	T6.1	T6.1			T 7.1
Поточний контроль															80		
4	4	5	5	4	5	6	5	5	5	6	6	5	5	5			5
Контроль самостійної роботи																	
1	1	1	1	2	1	1	3	1	1	2	1	1	1	1	1		20

Розподіл балів: заочна форма навчання

Поточний контроль															Разом	Загал. сума	
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3		РОЗДІЛ 4			РОЗД.5			РОЗД.5				РЗД.7
T1.1	T1.2	T1.3	T 2.1	T 2.2	T 3.1	T 3.2	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.1	T 5.1	T 6.1	T 6.1	T 7.1		
Поточний контроль															40	100	
6			4		8		6			6			6				4
Контроль самостійної роботи															60		
9			8		8		15			9			6				5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики	
90 – 100	A	Відмінно	
82 - 89	B	Добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	Задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: презентації практичних завдань, реферати, індивідуальні завдання, тести, залік.

6. Методи навчання

Методологічною основою курсу є історичний, аналітичний, компаративний методи, які дозволяють виявити національну специфіку української культури та етнічної історії, досягнути її у порівнянні з культурою інших народів світу. Також застосовуються методи пошуку, систематизації, аналізу та інтерпретації інформації щодо культурних об'єктів і практик, інформаційні та комунікативні технології.

7. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи етнології.

Розділ 2. Традиційна побутова культура українців, народне мистецтво.

Розділ 3. Усна народна творчість.

Розділ 4. Методика етнографічної роботи.

Розділ 5. Базові жанри українського фольклору

Розділ 6. Народна професійна творчість.

Розділ 7. Сучасне життя фольклору.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи етнології.

Тема 1.1. Введення в дисципліну. Етнологія, етнографія, фольклористика. Методологічні засади етнології. Історія розвитку науки.

Тема 1.2. Теорія етносу. Основні концепції етносу. Етногенез та його чинники. Етнічні процеси в минулому та в сучасному світі. Сучасна етнічна картина людства. Основні підходи до класифікації народів світу. Етнічні та міжетнічні спільноти. Корінні та малочисельні народи. Етнографічні групи.

Тема 1.3. Історико-етнографічне районування України. Критерії визначення, історичні концепції та сучасна картина. Мовні діалекти України.

Розділ 2. Традиційна побутова культура українців, народне мистецтво.

Тема 2.1. Нематеріальна й матеріальна культурна спадщина. Класифікація, дослідження, перспективи збереження.

Тема 2.2. Звичаї, знання, вміння. Ремесла. Народне мистецтво. Характеристика явищ усної та матеріальної народної культури.

Розділ 3. Усна народна творчість.

Тема 3.1. Фольклор: базові характеристики. Визначення. Особливості функціонування фольклору. Фольклор і фольклоризм. Жанрова система українського фольклору: види, критерії систематизації.

Тема 3.2. Основи теорії фольклору. Поетика, віршування. Ритміка, форма, Мелічні параметри народно-музичних творів.

Розділ 4. Методика етнографічної роботи.

Тема 4.1. Фольклорна експедиція. Види польових досліджень та методика етнографічної роботи. Практичне засвоєння технологій польового дослідження.

Тема 4.2. Упорядкування матеріалів експедиції, архівування, каталогізація. Робота з власними та архівними матеріалами.

Тема 4.3. Методика транскрипції фольклорних творів. Озайомлення з теоретичними підходами, методами транскрибування та реалізація методик у практичних формах роботи.

Розділ 5. Базові жанри фольклору

Тема 5.1. Обрядовий фольклор. Обрядові жанри річного господарчого річного господарчого циклу. Сезонні, трудові, календарні пісні.

Тема 5.2. Звичаєвість та обрядовість родинного циклу. Традиційне весілля. Весільні пісні. Похвальна обрядовість. Голосіння.

Тема 5.3. Необрядовий фольклор. Звичайний пісенний цикл. Народно – пісенна лірика. Пісні до розваги. Дитячий фольклор. Пізньо-традиційні жанри.

Розділ 6. Народна професійна творчість.

Тема 6.1. Народна інструментальна музика. Класифікація народного інструментарію за способом звуковидобування та функцією. Сольні та ансамблеві інструменти. Застосування музичних інструментів у народній побутовій культурі.

Тема 6.2. Співецька традиція. Мандрівні музиканти та їхні цехові організації. Епічні жанри. Дума як монументальний жанр українського традиційного епосу.

Розділ 7. Сучасне життя фольклору.

Тема 7.1. Сучасний фольклор. Реконструкція, ревіталізація традиційних форм культури.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самост. роб.		Лекції	Практ.	Конс.	Самос. роб.
Розділ 1. Основи етнології.										
Тема 1.1. Введення в дисципліну.	5	2			3	5	2			3
Тема 1.2. Теорія етносу. Сучасна етнічна картина людства	8	2			6	8				8
Тема 1.3. Історико-етнографічне районування України	8		2		6	8				8
Розділ 2.Традиційна побутова культура українців, народне мистецтво.										
Тема 2.1. Нематеріальна й матеріальна культурна спадщина	7	2	2		3	7				7
Тема 2.2. Звичаї, знання, вміння. Ремесла. Народне мистецтво.	10		2		6	10				10
Розділ 3. Усна народна творчість.										
Тема 3.1. Фольклор: визначення й базові характеристики.	5	2			3	5	2			5
Тема 3.2. Основи теорії фольклору.	7	2	2		3	7				5
Розділ 4. Методика етнографічної роботи										
Тема 4.1. Фольклорна експедиція.	12	2	2		8	12		2		10
Тема 4.2. Упорядкування матеріалів експедиції	6		2	4	6				6	
Тема 4.3. Методика транскрипції фольклорних творів	8		2	2	4	8				8
Розділ 5. Базові жанри фольклору										
Тема 5.1. Обрядовий фольклор	10	2	2		6	10		2		10
Тема 5.2. Звичаєвість та обрядовість родинного циклу	8	2	2		4	8				6
Тема 5.3. Необрядовий фольклор	7	2	2		3	7				7
Розділ 6. Народна професійна творчість										
Тема 6.1. Народна інструментальна музика.	6	2			4	6		2		4
Тема 6.2. Співецька традиція.	6	2			4	6				6
Розділ 7. Сучасне життя фольклору										
Тема 7.1. Сучасний фольклор. Реконструкція, ревіталізація	5		2		3	5				5
Підсумкове заняття	4		2		2	4			2	2
Усього за семестр	120	22	24	2	72	120	4	6	2	108

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1.3. Історико-етнографічне районування України	2	
2.	Тема 2.1. Нематеріальна й матеріальна культурна спадщина	2	
3.	Тема 2.2. Звичаї, знання, вміння. Народне мистецтво.	2	
4.	Тема 3.2. Основи теорії фольклору.	2	
5.	Тема 4.1. Фольклорна експедиція.	2	2
6.	Тема 4.2. Упорядкування матеріалів експедиції	2	
7.	Тема 4.3. Методика транскрипції фольклорних творів	2	
8.	Тема 5.1. Обрядовий фольклор	2	2
9.	Тема 5.2. Звичаєвість та обрядовість родинного циклу	2	
10.	Тема 5.3. Необрядовий фольклор	2	
11.	Тема 6.1–2. Народна професійна творчість		2
12.	Тема 7.1. Сучасний фольклор. Реконструкція, ревіталізація	2	
13.	Підсумкове заняття	2	
Усього годин		24	6

8. Рекомендовані джерела інформації

Література з етнографії та етнології:

Базова

1. Вовк Х.К. Студії з української етнографії та антропології. – К., 1995.
2. Горленко В.Ф. Нариси з історії української етнографії – К., 1984.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. – Т. I. – К., 1991.
4. Етнографія України / За ред. С.Макарчука. – Львів, 1994. – 520 с.
5. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. – К., 1997.
6. Мишанич С. Система жанрів українського фольклору. Українознавство: Посібник. – К., 1994.
7. Наулко В. Культура і побут населення України. – К., 1993. – 228 с.
8. Пономарьов А. Етнічність та етнічна історія України: Курс лекцій. – К., 1997.
9. Пономарьов А. Українська етнографія: Курс лекцій. – К., 1997. – 320 с.
10. Руснак І.Є. Український фольклор: Навчальний посібник. – К.: «Академія», 2010. – 304 с.
11. Тиводар М. Етнологія: Навч. посіб. Львів: Світ, 2004. — 623 с.
12. Українознавство: Хрестоматія-посібник / За ред П.Кононенка. – У 2-х кн. – К., 1994 – 352 с., 1996. – 464 с.
13. Українське народознавство / За ред. С.П.Павлюка та ін. – Львів, 1994.
14. Утвенко В. В. Етнологія: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 244 с.
15. Хоптяр Ю.А. Етнологія: Навчальний посібник. / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2008. – 160 с.

Додаткова

1. Антонович Д. Передхристиянська релігія українського народу. *Українська культура* / За ред. Д.Антоновича; Упор. С.Ульяновська; Вступ. ст. І.Дзюби. – К., 1993. – С. 189 – 186.
2. Артюр Л. Українська народна кулінарія. – К., 1977.
3. Баканурський А., Місюн Г., Решетнікова І. Український фольклорний театр у контексті європейської видовищної культури. *Універсальні виміри української культури*. – Одеса: Друк, 2000. – С.77 – 82.
4. Балади. – К., 1987.
5. Баран В. Давні слов'яни. – К., 1999.
6. Баран В., Баран Я. Походження українського народу. – К., 2002.
7. Баран В., Козак Д., Терпиловський П. Походження слов'ян. – К., 1991.
8. Болтарович З. Народна медицина українців. – К., 1990.
9. Борисенко В. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988. – 189 с.
10. Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу. – К., 2000.
11. Брайчевський М. Походження українського народу. *Матеріали до української етнології*. – К., 1995. – Вип. 4.
12. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: Космогонічні українські народні погляди та вірування. – К.: Довіра, 1993. – 414 с.
13. Великдень в Україні: нариси про Великодні Свята з народними піснями. – К.: Музична Україна, 1993. – 128 с.
14. Весілля. У 2 кн. – К., 1970.
15. Весільні пісні. У 2 кн. – К., 1982.
16. Виклади давньослов'янських легенд, або міфологія, укладена Я.Головацьким. – К.: Довіра, 1991. – 93 с.
17. Винокур І.С., Телегін Д.Я. Археологія України. – Тернопіль, 2004.
18. Волошин І.О. Джерела народного театру на Україні. – К., 1960.
19. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2-х т. – К.: Оберіг, 1991. – Т. 1. – 450 с.; Т. 2. – 445 с.
20. Гнатюк В. Нарис української міфології. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2000. – 263 с.
21. Грушевський М. Молитви і заклання. *Історія української літератури*: В 6-ти т., 9-ти кн. – Т. 1 / Упоряд. В.Яременко; Авт. передм. П.Кононенко; Приміт. Л.Дунаєвської. – К.: Либідь, 1993. – С. 127 – 145.
22. Гуменюк А. Як записувати народну танцювальну музику. *Нар. творчість та етнографія*. – К., 1969. – № 4.
23. Гуменюк А.І. Українські народні музичні інструменти. – К., 1967. – 242с.
24. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору: Монографія. – 3-те вид., доп. і перероб. – Луцьк: Волинська книга, 2007. – 324 с.
25. Дей О. І. Народнопісенні жанри. – К., 1977. – Вип. І; 1983. – Вип. 2.
26. Дей О.І. Українська народна балада. – К.: Наукова думка, 1986. – 263 с.
27. Дитячий фольклор: Колискові пісні та забавлянки. – К., 1984. – 304 с.
28. Дідич Г.С. Фольклорна практика. Програма та методичні рекомендації для студентів мистецького факультету. – Кіровоград, 2008. – 36 с.
29. Довженок Г.В. Український дитячий фольклор: Віршовані жанри. – К.: Наукова думка, 1981. – 171 с.

30. Дослідники українського фольклору: невідоме та маловідоме. Колективна монографія / За ред. М.Дмитренка. – К.: Видавець М.Дмитренко, 2008. – 384 с.
31. Енциклопедія українознавства. В 10 т. – НТШ, Нью-Йорк-Париж, 1955 – 1984.
32. Етномузика. Вип. 1–15, Львів, періодичне видання ЛНМА ім. Лисенка.
33. Жартівливі та сатиричні пісні. – К., 1988.
34. Закувала зозуленька: Антологія української народної поетичної творчості. – К., 1998.
35. Залізняк Д. Від склавінів до української нації. – К., 1997.
36. Залізняк Л. Нариси стародавньої історії України. — К., 1994.
37. Замовляння. *Літературознавча енциклопедія: У 2-х т.* / Авт. уклад. Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – Т. 1. – С. 380 – 381.
38. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість. – К., 1990. – 336с.
39. Ігри та пісні. Весняно-літня поезія трудового року. – К., 1963.
40. Історія релігії в Україні: У 10-ти т. – Т. 1: *Дохристиянські вірування; Прийняття християнства* / За ред. Б.Лобовика. – К., 1996. – С. 126 – 150.
41. Історія української музики: У 7 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. К., 2016. Т. 1. Кн. 1: Від найдавніших часів до XVIII століття. Народна музика. – 2016. – 440 с.
42. Качкан В. Українське народознавство в іменах: У 2-х ч. – Ч. 1: Навч. посіб. / За ред. А.Москаленка; Передм. А.Погрібного. – К.: Либідь, 1994. – 336 с.; Ч. 2: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1995. – 288 с.
43. Квітка К.В. Вибрані твори. – К., 1985. – Ч. I.
44. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. У 3-х кн. – Кн. 1. – Факс. вид. – Львів: Кобзар, 1993. – 134 с.; Кн. 2. – Факс. вид. – К.: Обереги, 1994. – 528 с.
45. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці-музиканти на Україні. – К.: Музична Україна, 1980. – 181 с.
46. Колесса Ф. Мелодії українських народних дум. – К., 1969. – 591 с.
47. Колесса Ф. Українські народні думи. – Львів, 1920.
48. Коломийки / Упор. Н.С.Шумада. – К., 1969.
49. Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. – К., 1965.
50. Костомаров М.І. Слов'янська міфологія / Упоряд., приміт. І.Бетко, А.Полатай; Вступна стаття М.Яценка. – К.: Либідь, 1994. – 384 с.
51. Кушпет В. Старцівство: мандрівні співці-музиканти в Україні (XIX - поч. XX ст.). Київ: Темпора, 2007. – 493 с.
52. Лапінський І. Старовинні музичні інструменти в Україні: Аналітичний огляд. – К.: Український центр культурних досліджень, 2007. – 98 с.
53. Лисенко М.В. Народні музичні інструменти на Україні. – К., 1955.– 62с.
54. Маркевич М. Обичаї, повір'я, кухня і напівки малоросіян. – К., 1992.
55. Марковський Є. Український вертеп: Розвідки й тексти. – К., 1929.
56. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу: Історично-релігійна монографія. – К., 1991. – 424 с.
57. Мішалови В. і М. Українські кобзарські думи. До питання виникнення, розвитку та сучасного стану кобзарського епосу. – Сідней, 1990. – 77 с.
58. Мудрість віків: Українське народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського: У 2-х кн. – К.: Мистецтво, 1995. – Кн. 1. – 224 с.; Кн. 2. – 224 с.
59. Надольська В. В. Загальна етнологія: понятійно-терміно-логічний апарат. Луцьк: РВР “Вежа”, 1999. — 60 с.

60. Народні думи. Упорядкування, передмова і примітки С.В.Мишанича. – К.: Дніпро, 1986. – 173 с.
61. Наулко В. Хто і відколи живе в Україні. – К., 1998.
62. Никончук Н. Усна народна творчість та постфольклор у житті сучасної людини: повернення до пережитків чи нові тенденції розвитку? Наукові записки Інституту психології ім. Г.Костюка АПН України / За ред. С.Максименка: У 4-х т. – К., 2005. – Т. 3. – С. 220 – 224.
63. Нельга О.В. Теорія етносу. – К., 1997.
64. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. – К., 1996. – 176 с.
65. Нудьга Г.А. Українська пісня в світі. – К.: Музична Україна, 1989. – 534 с.
66. Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон) / фольклор. записи та упоряд. В. В. Дубравіна. – Суми: Університетська книга, 2005. – 446 с.
- Обушний М.І. Етнос і нація: проблеми ідентичності. – К., 1998.
67. Огієнко І. (митрополит Іларіон). Дохристиянські вірування українського народу. – К., 1991.
68. Огієнко І. Українська культура. – К., 1992.
69. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000.
70. Півторак Г. Походження українців, росіян, білорусів та їх мов. – К., 2001.
71. Пісні Сумщини / Фольклорні записи В. Дубравіна. – Київ, 1989.
72. Пісні Явдохи Зуїхи. – К., 1965.
73. Пономарьов А. Розвиток сім'ї і шлюбно-сімейних взаємин в Україні. – К., 1989.
74. Проблеми етномузикології. Вип. 1–15, Київ. Періодичне видання НМАУ ім. Чайковського.
75. Різдвяні свята в Україні: Етнографічний нарис з доданням українських народних пісень. – К.: Музична Україна, 1992. – 152 с.
76. Руснак І. Думи та історичні пісні: Тексти та їх інтерпретації. – Кіровоград: Степова Еллада, 1999. – 96 с.
77. Самойлович В. Українське народне житло. – К., 1972.
78. Сегеда С. Антропологічний склад українського народу. – К., 2001.
79. Сивачук Н. Український дитячий фольклор: Підручник. – К.: Деміург, 2003. – 288 с.
80. Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу. – К.: Освіта, 1995. – 272 с.
81. Скуратівський В. Місяцелік: Український народний календар. – К.: Мистецтво, 1993. – 207 с.
82. Скуратівський В. Русалії. – К.: Довіра, 1996. – 734 с.
83. Сокіл Г. Українські обхідні календарно-обрядові пісні: структура, функції, семантика. – Львів, 2004. – 265 с.
84. Сосенко К. Різдво-коляда і Щедрий вечір: Культурологічна оповідь. – К.: Український письменник, 1994. – 286 с.
85. Танцюра Г. Записки збирача фольклору. – К., 1958.
86. Українка Леся. Купала на Волині. Твори: У 5-ти т. Т. 5. – С. 450 – 464.
87. Українська культура: Лекції за редакцією Дм.Антоновича. – К., 1993. – 592 с.
88. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. – К.: Либідь, 1994.
89. Українські народні думи / За редакцією Г.Скрипника. – К., 2007. – 824 с.

90. Федас Й.Ю. Український народний вертеп (у дослідженнях XIX – XX ст.). – К.: Наукова думка, 1987. – 182 с.
91. Франко І. Вибрані статті про народну творчість. – К., 1955.
92. Франко І. Дві школи у фольклористиці. Збір. тв.: У 50-ти т. – Т. 29. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 416 – 424.
93. Франко І. До історії українського вертепу XVIII ст. Збір. тв.: У 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1982. – Т. 36. – С. 170 – 376.
94. Франко І. Найстаріша українська народна пісня. Збір. тв.: У 50-ти т. – Т. 37. – К.: Наукова думка, 1980. – С. 216 – 221.
95. Франко І. Наші коляди. Збір. тв.: У 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1980. – Т. 28. – С. 7 – 41.
96. Франко І. Проба систематики українських пісень XVII в.. Збір. тв.: У 50-ти т. – Т. 42. – К.: Наукова думка, 1984. – С. 302 – 308.
97. Франко І. Студії над українськими народними піснями. Збір. тв.: У 50-ти т. – Т. 43. – К.: Наукова думка, 1986. – С. 7 – 352.
98. Франко І. Як виникають народні пісні. Збір. тв.: У 50-ти т. – Т. 27. – К.: Наукова думка, 1984. – С. 57 – 65.
99. Чубинський П. Мудрість віків. – У 2-х кн. – К., 1995.
100. Чумацькі пісні. – К., 1976. – 544 с.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Програма здійснюється за наявності дидактичного, ілюстративного та навчально-методичного матеріалу (посібники, монографії, наукові розробки, публіцистична та популярна літератури, доступ до електронних ресурсів і мереж), а також аудіо- і відеоапаратури, достатньою кількістю відео-, аудіо- і фономатеріалів для проведення лекційних та практичних занять.